

”וַיִּתֶּן גַּם לְאִישָׁה עֵמָהּ”, מדוע נתנה גם לאדם לאכול מפרי העץ?

❧ רש"י: חוה חששה שמא היא תמות כתוצאה מהאכילה, ובעלה ישאר חי וישא אשה אחרת.⁶⁵

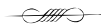
❧ רבי עובדיה מברטנורא: חוה סברה שאם גם אדם יאכל, הקב"ה ימחל להם על חטאם ולא ימיתם, שכן לא ירצה למחות את המין האנושי מעל פני האדמה.

איך אדם אכל מהעץ, הרי הקב"ה לא מביא תקלה לצדיקים?⁶⁶

❧ שער בת רבים: אדם הראשון ראה את גודל מעלתו וברוח קדשו חזה שאחריו יגדלו דורות שיגבה ליבם ויעשו עצמם אלוהות - נמרוד, פרעה, נבוכדנצר ועוד, וכדי למנוע מאחרים לנהות אחריהם, החליט משום "עַת לַעֲשׂוֹת לָהּ הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ"⁶⁷, לעשות מעשה שיבהיר לכולם שהם ילודי אשה וסופם למות. מה עשה? אכל מעץ הדעת מתוך כוונה וידיעה שכתוצאה מחטא זה ימות, אך היה לו קשה לעשות זאת בעצמו, ולאחר שהציעה לו חוה לאכול, ניאות להצעתה כדי להגשים את רצונו. כשראה הקב"ה שכונת חטאו היתה לשם שמים, לא המית אותו באותו יום, על אף שאמר לו 'כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת'⁶⁸.

❧ החיד"א: הקב"ה שומר נפשות חסידיו מלעבור בשוגג, לא בפשיעה. חטאו של אדם הראשון היה בפשיעה.⁶⁹

ז וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרְמָם הֵם וַיִּתְּפוּרוּ עַל הַתְּאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת:

”וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי”, איזה שינוי נעשה בגופו של האדם בפתחת עיניו?

❧ רש"י: לא נפתחו עיניהם, שהחלו לראות, אלא ששכלם נפתח, שהחלו להבין ולהבחין בין ראוי למגונה. באמצעות "פקיחת עיניהם" התווספה להם ידיעה והבנה שכלית להבחין בין הולם, מתאים לבין בזוי ושפל.⁷⁰

❧ הערות ❧

65. מקורו בפרקי דרבי אליעזר (פרק יג) "הלכה האשה ונגעה באילן, וראתה מלאך המות שבה כנגדה, אמרה אולי עכשו אני מתה, והקב"ה עושה לו אשה אחרת ונותנה לאדם, אלא הריני גורמת לו שיאכל עמי, אם נמות שנינו נמות, ואם נחיה שנינו נחיה. ולקחה ואכלה מפרות האילן, ונתנה מפרותיו גם לבעלה שיאכל עימה".

66. יבמות צט ע"ב.

67. תהלים קיט, קכו.

68. לעיל ב, יז.

69. חולק בשיטה זו על אור החיים (לקמן פסוק יב), שסבור שחטאו היה בשוגג.

70. וכן מבארים רמב"ן ורד"ק.